

การศึกษาองค์ประกอบคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษา ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ

A STUDY OF UNDERGRADUATE STUDENTS VIRTUE OF PUBLIC UNIVERSITY

ทัศนีย์ สมเสียง*

Tassanee Somsiang*

สกล วรเจริญศรี**

Sakol Voracharoensri**

คมเพชร ฉัตรศุภกุล***

Komphet Chatsupakul***

วิไลลักษณ์ ลังกา****

Wilailak Langka****

* นิสิตศึกษาปริญญาเอก สาขาการวิจัยและการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

* Ph.D. Candidate, Doctor of Research and Development on Human Potentials Faculty of Education Srinakharinwirot University

* Email: beam_naruk@hotmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** Assistant Professor, Dr., Faculty of Education, Srinakharinwirot University

** Email: skol_v@yahoo.co.th

*** รองศาสตราจารย์ และปริญญาเอก มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

*** Associate Professor, Dr., Kasem Bundit University

**** อาจารย์ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**** Dr., Faculty of Education, Srinakharinwirot University

**** Email: w_langka@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของคุณงามความดีกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2559 ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,200 คนโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม คุณงามความดีของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดคุณงามความดีของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 96.26$, $df = 82$, $p = 0.13$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $CFI = 1.00$, $RMSEA = 0.01$, $SRMR = 0.01$) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.80-0.95 ทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าความเชื่อมั่นเชิง โครงสร้างอยู่ระหว่าง 0.52-0.65 แสดงว่า โมเดลการวัดคุณงามความดีที่สร้างขึ้นสามารถนำมาอธิบาย การมีคุณงามความดีได้ โดยสามารถเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ดังนี้ ด้านความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ด้านความเข้าใจในชีวิต ด้านความเป็นมนุษย์ ด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านปัญญาและความรู้ และ ด้านความถูกต้องเที่ยงธรรม ตามลำดับ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ คุณงามความดี

Abstract

This research aimed to study the elements of virtue. The group of sample is 1,200 undergraduate students of the 2016. Randomly multistage, they answered the questionnaire used as instrument for data collection, on their perception of virtue. The result showed the reliability of .96 from the Confirmatory Factor Analysis (CFA).

Furthermore this result from Confirmatory Factor Analysis of models measuring the undergraduate students of the 2016. Concordance of virtue is consistent with the empirical data ($\chi^2 = 96.26$, $df = 82$, $p = 0.13$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $CFI = 1.00$, $RMSEA = 0.01$, $SRMR = 0.01$) with standardized factor loading between 0.80 and 0.95. All the elements are statistically significant at 0.01 while Construct Reliability is situated between 0.52 and 0.65. This proves that the models can explain, with standardized factor loading, virtue in descending order as follows: Courage, Transcendence, Humanity, Temperance, Wisdom and Knowledge, and Justice.

Keywords: Factor Analysis Virtue

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2552-2559 ได้ระบุไว้ว่า การพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุลควรมีแนวทางต่างๆ ประกอบด้วย (1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกกระดับและประเภทการศึกษา (2) ปลุกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรมคุณงามความดี จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและมีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และรังเกียจการทุจริตต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง (3) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคน ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ได้มีโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ยากจน อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ทุรกันดาร (4) ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและร่วมมือกับนานาประเทศ (5) พัฒนามาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก (6) ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีคุณธรรมและคุณภาพชีวิตที่ดี จะเห็นได้ว่า แผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวได้มุ่งพัฒนาคนอย่างรอบด้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณงามความดี ที่ต้องได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากคุณงามความดีเป็นนามธรรมที่อยู่ในตัวบุคคลที่สามารถแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมได้ตลอดเวลา ดังนั้นการศึกษาและการพัฒนาคุณงามความดีของบุคคลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างที่จะทำให้เกิดการแสดงออกของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่เหมาะสม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศ มีการศึกษาเกี่ยวกับคุณงามความดี (Virtue) และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป คือ แนวคิดของปีเตอร์สันและเซลิกแมน (Peterson & Seligman, 2004, pp.197-289) ได้อธิบายไว้อย่างชัดเจนว่าคุณงามความดี (Virtue) หมายถึง คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางการกระทำ พฤติกรรม หรือการคิด ที่บ่งบอกถึงมาตรฐานทางคุณงามความดีของมนุษย์ และเป็นรูปแบบของความคิดและการกระทำบนพื้นฐานของคุณงามความดี คุณงามความดีเป็นบริบทกว้างๆ ของค่านิยม บุคคลแต่ละคนมีค่านิยมภายในที่เป็นหลักของความเชื่อ ความคิด ความเห็น ของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน และได้เสนอแนวความคิดของคุณงามความดีไว้ 6 องค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านปัญญาและความรู้ (Wisdom and Knowledge) หมายถึง คุณลักษณะของความสร้างสรรค์ คิดวิธีที่แปลกใหม่และมีประสิทธิภาพที่จะทำสิ่งนั้นมีความอยากรู้อยากเห็น ให้ความสนใจในทุกประสบการณ์อย่างต่อเนื่องเปิดใจยอมรับกับการคิดสิ่งต่างๆ และพิจารณาอย่างรอบด้าน มีความใฝ่เรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว (Courage) หมายถึง คุณลักษณะของความถูกต้อง กล้าพูดความจริงและนำเสนอตัวเองในทางที่เป็นจริง มีความกล้าหาญที่จะยืนหยัดต่อความถูกต้อง กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจและยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น และการใช้ชีวิตให้มีความสนุกมีความสุขมีพลัง องค์ประกอบที่ 3 ด้านความเป็นมนุษย์ (Humanity) หมายถึง คุณลักษณะของการแสดงความรักต่อเพื่อนมนุษย์ มีเมตตาและกรุณา ทั้งรักตนเองและรักผู้อื่น องค์ประกอบที่ 4 ด้านความถูกต้องเที่ยงธรรม (Justice) หมายถึง คุณลักษณะของความเป็นธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนในแนวเดียวกันตามความเป็นธรรมและยุติธรรม ความเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมของกลุ่มและสามารถทำให้งานสำเร็จได้ และมีการทำงานเป็นทีม สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้เป็นอย่างดี องค์ประกอบที่ 5 ด้านการควบคุมอารมณ์ (Temperance) หมายถึง คุณลักษณะของการรู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัย มีความสุขุมรอบคอบ ใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจสิ่งต่างๆ ความระมัดระวัง ความอ่อนน้อมถ่อมตน และการรู้จักประมาณตนเองประกอบด้วย การให้อภัยผู้ที่กระทำความผิด การพูดเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ มีความระมัดระวังเกี่ยวกับการเลือก ไม่พูดหรือทำสิ่งที่จะเกิดความเสียหายในภายหลัง และสามารถควบคุมความรู้สึกและการกระทำได้ องค์ประกอบที่ 6 ด้านความเข้าใจในชีวิต (Transcendence) หมายถึง คุณลักษณะของการเห็นคุณค่าของคุณงามและคุณธรรมที่ชื่นชมความถูกต้องดีงามมีความกตัญญูตระหนักถึงผู้มีพระคุณและสิ่งดีๆที่เกิดขึ้นในชีวิต มีความหวังและสามารถทำเพื่อให้บรรลุตามที่หวังไว้ การใช้ชีวิตอย่างมีอารมณ์ขัน ชอบหัวเราะและมีรอยยิ้มสำหรับทุกคน และมีความเชื่อ ความศรัทธาต่อสิ่งที่คิดและทำ

ปัญหาความอ่อนแอทางด้านคุณงามความดีของเยาวชนไทย มีเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ โดยเฉพาะในกลุ่มของนิสิตนักศึกษา ตามที่มีข่าวให้ได้รับรู้กันผ่านสื่อต่างๆ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม และที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ของมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม เนื่องจากนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีอายุระหว่าง 18-22 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เริ่มต้นของการเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคม การคิด การตัดสินใจ และพฤติกรรมที่แสดงออกอยู่บนพื้นฐานของการรับผิดชอบต่อสังคมด้วย เป็นการเริ่มต้นการเรียนรู้และเป็นช่วงที่เปิดใจรับฟังข้อมูล เพื่อนำมาคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเกิดการตัดสินใจ ซึ่งการคิดและการตัดสินใจแสดงออกมาซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์นั้น สามารถบ่งบอกได้ว่า บุคคลนั้นมีพื้นฐานทางด้านคุณงามความดีเป็นอย่างไร (Lawrence Kohlberg, 2000, pp. 159-161) ดังนั้น นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองกับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณงามความดี เพราะเป็นวัยเริ่มต้นของการรับรู้ และเรียนรู้ที่คิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคำตอบประกอบของคุณงามความดี เมื่อได้องค์ประกอบเป็นที่เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างข้อคำถาม เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์เพื่อทำการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาต่อไป

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและการพัฒนาคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษา ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม และผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่าผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณงามความดี มีคุณงามความดี สร้างภาพลักษณ์ใหม่ และเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ อันจะส่งผลดีให้เกิดกับความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

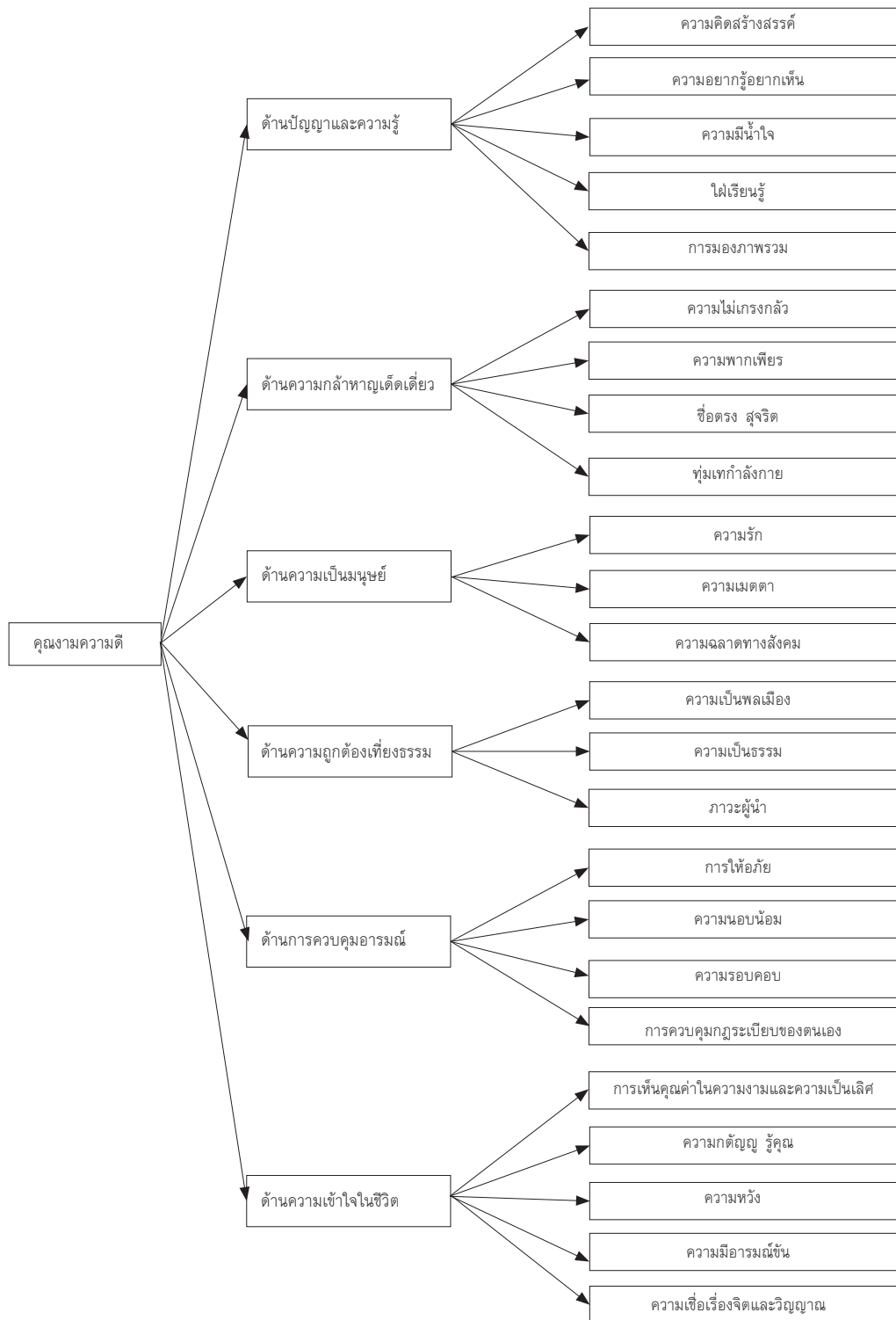
เพื่อศึกษาองค์ประกอบของคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดเป็นการศึกษาองค์ประกอบคุณงามความดี ของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น และดำเนินการสนทนากลุ่มก่อนเพื่อกำหนดองค์ประกอบคุณงามความดี ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 และนำพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบคุณงามความดี ของ ปีเตอร์สันและซีลิคแมน (Peterson and Seligman, 2004) แล้วสรุปองค์ประกอบของคุณงามความดี ได้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านปัญญาและความรู้ 2) ด้านความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว 3) ด้านความเป็นมนุษย์ 4) ด้านความถูกต้องเที่ยงธรรม 5) ด้านการควบคุมอารมณ์ 6) ด้านความเข้าใจในชีวิต ดังแสดงในภาพประกอบ 1

สมมติฐานการวิจัย

คุณงามความดีของนิสิตนักศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาองค์ประกอบคุณงามความดี
ที่มา: Peterson & Seligman (2004)

ประชากร เป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 8 แห่ง จำนวน 145,652 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) โดยวิธีการสุ่มมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จาก 8 แห่ง ได้มา 4 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเลือกชื่อมหาวิทยาลัยแบบไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling Without Replacement) และทำการสุ่มเลือกคณะฯ ในแต่ละมหาวิทยาลัยจาก 4 แห่ง ได้มหาวิทยาลัยละ 2 คณะฯ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเลือกชื่อคณะฯ แบบไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling Without Replacement) และใช้การสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกตัวแทนนิสิตนักศึกษาในแต่ละคณะฯ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,200 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 5 - 10 เท่าของตัวแปรบ่งชี้ (ยูทช โภยวรรณ, 2557: 73; อ้างอิงใน Gorsuch, 198)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามคุณงามความดี ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณงามความดี ชุดแบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ Likert ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับนิสิตนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Alpha Coefficient of Cronbach) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเชื่อมั่น พบว่า ชุดแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.96 และแบบสอบถามแต่ละองค์ประกอบมีความเชื่อมั่นในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.76 ถึง 0.89 จากนั้นทำการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อจากทั้งหมด 163 ข้อ คัดเหลือ 129 ข้อ เป็นชุดแบบสอบถามคุณงามความดี ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครฉบับจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยนำชุดแบบสอบถามคุณงามความดี ไปสอบถามกับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 4 แห่ง ได้ชุดแบบวัดทั้งสิ้น 1,200 ชุด

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาทำการทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์หองค์ประกอบอันดับสอง (Second Order) พบว่า โมเดลการวัดคุณงามความดีไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับโมเดลใหม่ ด้วยการลากเส้นความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนขององค์ประกอบ จนข้อมูลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดคุณงามความดี

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือสัดส่วน χ^2 / df ไม่เกิน 2	χ^2 ที่ df 82 เท่ากับ 96.26 (p=.13) 96.26/82=1.17
GFI	มากกว่า 0.95	0.99
AGFI	มากกว่า 0.95	0.98
CFI	มากกว่า 0.95	1.00
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.01
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.01

จากผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดคุณงามความดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในดัชนีกลุ่มสัมบูรณ์ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 96.26, $df = 82$, $p = 0.13$, ค่า GFI = 0.99, ค่า AGFI = 0.98, ค่า RMSEA = 0.01, ค่า SRMR = 0.01 ส่วนในดัชนีกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า ค่า CFI = 1.00 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ความสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่นๆ ยังชี้ให้เห็นว่า โมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหมายความว่า โมเดลที่สร้างขึ้นสามารถนำมาอธิบายโมเดลการวัดคุณงามความดีของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร โดยคุณงามความดี มี 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ด้านปัญญาและความรู้ ด้านความกล้าหาญโดดเด่นด้านความเป็นมนุษย์ ด้านความถูกต้องเที่ยงธรรมด้านการควบคุมอารมณ์และด้านความเข้าใจในชีวิต โดยแสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ตามรายละเอียดตาราง 2 และภาพประกอบ 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดคุณงามความดี

องค์ประกอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ					C.R.
	b	SE	t	FS	SC	
MIS = ด้านปัญญาและความรู้	0.53	0.03	10.22	-	0.72	0.52
COU = ด้านความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว	0.36	0.04	7.99	-	0.80	0.65
HUM = ด้านความเป็นมนุษย์	0.69	0.03	24.43	-	0.76	0.58
JUS = ด้านความถูกต้องเที่ยงธรรม	0.53	0.03	17.40	-	0.72	0.52
TEM = ด้านการควบคุมอารมณ์	0.44	0.03	13.64	-	0.75	0.56
TRN = ด้านความเข้าใจในชีวิต	0.56	0.03	19.57	-	0.79	0.62
ตัวบ่งชี้						
CRE = ความคิดสร้างสรรค์	1.00	-	-	0.09	0.41	0.17
CUR = ความอยากรู้อยากเห็น	1.57	0.17	9.00	0.16	0.64	0.41
MIN = ความมีน้ำใจ	0.91	0.12	7.34	0.02	0.37	0.14
LEN = ใฝ่เรียนรู้	1.94	0.19	10.34	0.27	0.79	0.63
PES = การมองภาพรวม	1.05	0.12	8.72	0.06	0.43	0.19
BRV = ความไม่เกรงกลัว	1.00	-	-	0.12	0.45	0.20
PER = ความพากเพียร	1.34	0.18	7.39	0.21	0.59	0.35
INT = ความซื่อตรงสุจริต	1.58	0.21	7.38	0.02	0.71	0.50
VIT = ทุ่มเท่กำลังกาย	0.99	0.13	7.52	0.05	0.45	0.20
LOV = ความรัก	1.00	-	-	0.60	0.91	0.83
KIN = ความเมตตา	0.96	0.05	20.01	0.29	0.87	0.76
SOI = ความฉลาดทางสังคม	0.63	0.05	12.00	0.16	0.57	0.33
CIT = ความเป็นพลเมือง	1.00	-	-	0.47	0.73	0.54
FAI = ความเป็นธรรม	0.48	0.06	7.86	0.07	0.35	0.12
LEA = ภาวะผู้นำ	0.79	0.07	11.27	0.26	0.58	0.34
FOR = การให้อภัย	1.00	-	-	0.34	0.59	0.35
MOD = ความนอบน้อม	0.60	0.08	7.32	0.23	0.35	0.12

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดคุณงามความดี (ต่อ)

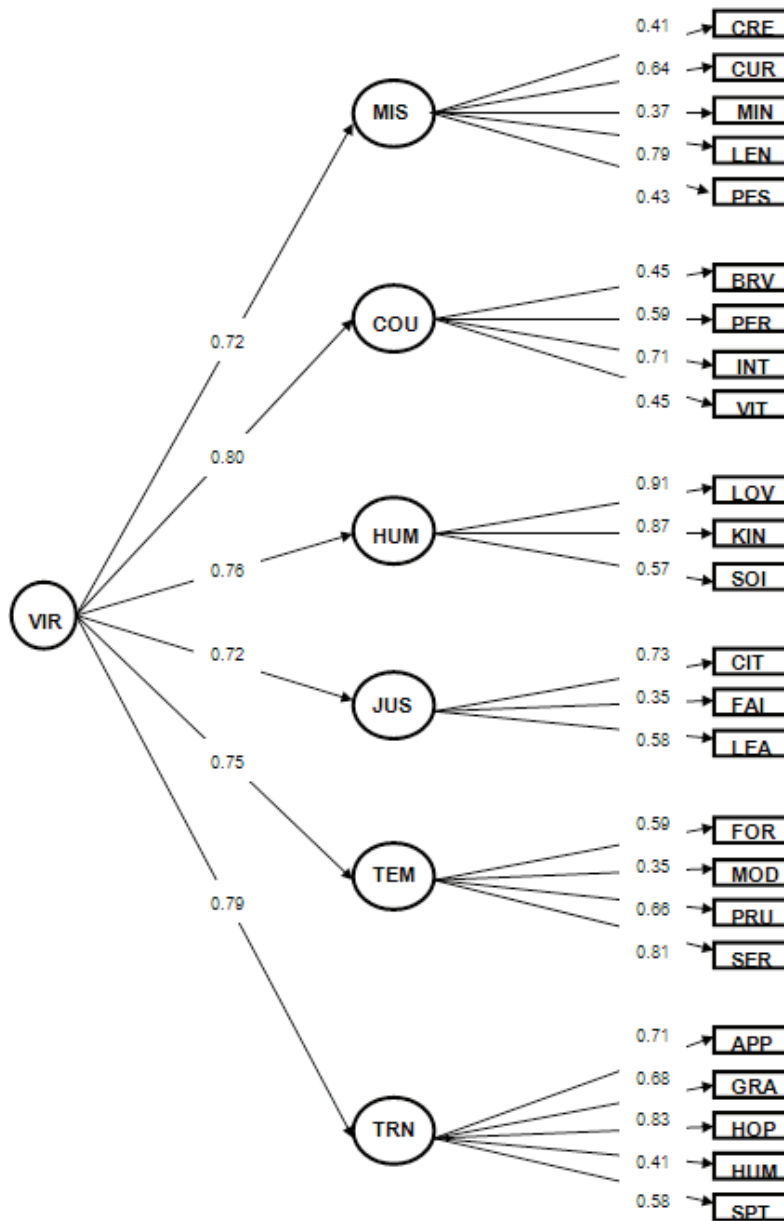
ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ					C.R.
	b	SE	t	FS	SC	
PRU = ความรอบคอบ	1.13	0.10	11.47	0.22	0.66	0.44
SER = การควบคุมกฎระเบียบ ของตนเอง	1.37	0.11	12.15	0.55	0.81	0.66
APP = การเห็นคุณค่าในความงาม และความเป็นเลิศ	1.00	-	-	0.20	0.71	0.50
GRA = ความกตัญญูรู้คุณ	0.96	0.05	19.56	0.19	0.68	0.46
HOP = ความหวัง	1.16	0.07	17.27	0.37	0.83	0.68
HUM = ความมีอารมณืชั้น	0.57	0.06	10.20	0.12	0.41	0.17
SPT = ความเชื่อเรื่องจิตและ วิญญาณ	0.81	0.07	12.43	0.09	0.58	0.33

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดคุณงามความดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.72 – 0.80 โดยองค์ประกอบความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว (COU) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.80 มีความแปรผันร่วมกับคุณงามความดีอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65) รองลงมาคือ องค์ประกอบความเข้าใจในชีวิต (TRN) องค์ประกอบความเป็นมนุษย์ (HUM) และการควบคุมอารมณ์ (TEM) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.79, 0.76 และ 0.75 ตามลำดับ มีความแปรผันร่วมกับคุณงามความดีอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 62 58 และ 56) ส่วนองค์ประกอบปัญญาและความรู้ (MIS) และความถูกต้องเที่ยงธรรม (JUS) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.72 มีความแปรผันร่วมกับคุณงามความดีอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 52) โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกองค์ประกอบและทุกตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 3 ตารางแสดงองค์ประกอบคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ

ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ					C.R.
	b	SE	t	FS	SC	
COU = ด้านความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว	0.36	0.04	7.99	-	0.80	0.65
TRN = ด้านความเข้าใจในชีวิต	0.56	0.03	19.57	-	0.79	0.62
HUM = ด้านความเป็นมนุษย์	0.69	0.03	24.43	-	0.76	0.58
TEM = ด้านการควบคุมอารมณ์	0.44	0.03	13.64	-	0.75	0.56
MIS = ด้านปัญญาและความรู้	0.53	0.03	10.22	-	0.72	0.52
JUS = ด้านความถูกต้องเที่ยงธรรม	0.53	0.03	17.40	-	0.72	0.52

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณงามความดีตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ โดยองค์ประกอบความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว (COU) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.80 รองลงมาคือ องค์ประกอบความเข้าใจในชีวิต (TRN) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.79 องค์ประกอบความเป็นมนุษย์ (HUM) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.76 องค์ประกอบการควบคุมอารมณ์ (TEM) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.75 ส่วนองค์ประกอบปัญญาและความรู้ (MIS) และองค์ประกอบความถูกต้องเที่ยงธรรม (JUS) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.72 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกองค์ประกอบและทุกตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

$\chi^2=96.26$ $df=82$ $p=.13$ $GFI=0.99$ $AGFI=0.98$ $CFI=1.00$ $RMSEA=0.01$ $SRMR=0.01$

ภาพประกอบ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร (คะแนนมาตรฐาน)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลคุณงามความดี นักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทดสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่สอง (Second Order) พบว่า โมเดลการวัดคุณงามความดีไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับโมเดลใหม่ ด้วยการลากเส้นความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนขององค์ประกอบ จนโมเดลการวัดคุณงามความดีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถตรวจสอบความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดคุณงามความดีได้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของคุณงามความดี ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 96.26 ค่า df มีค่าเท่ากับ 82 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) มีค่าเท่ากับ .13 จะเห็นได้ว่าค่าไค-สแควร์ (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับโมเดลการวัดของผู้วิจัยดังที่พูลพงค์ สุขสว่าง (2556, น.15-16) ได้กล่าวไว้ว่า ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าต่ำมาก ยังมีค่าใกล้เคียงมากเท่าไร แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เป็นดัชนีที่เปรียบเทียบระดับความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 และค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ยิ่งค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเข้าใกล้หนึ่ง แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (พูลพงค์ สุขสว่าง, 2556, น. 15-16) รวมถึงการพิจารณาค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.01 และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.01 ซึ่งมีค่าที่ต่ำมากใกล้เคียง แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังคำกล่าวของพูลพงค์ สุขสว่าง (2556, น. 15-16) ที่กล่าวว่า ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) ยังมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่าโมเดลคุณงามความดีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยโมเดลคุณงามความดี มี 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ด้านปัญญาและความรู้ ด้านความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ด้านความเป็นมนุษย์ ด้านความถูกต้องเที่ยงธรรม ด้านการควบคุมอารมณ์ และด้านความเข้าใจในชีวิตสอดคล้องกับแนวคิดของปีเตอร์สันและเซลิกแมน (Peterson & Seligman, 2004, pp.197-289)

2. องค์ประกอบด้านความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ผลการวิจัยพบว่า ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวประกอบไปด้วย ความไม่เกรงกลัวต่ออุปสรรค ไม่กลัวความท้าทาย หรือความยุ่งยาก สามารถทำหน้าที่ของตนเองให้บรรลุเป้าหมายได้แม้จะมีอุปสรรค ไม่กลัวต่อการคุกคาม มีความท้าทายกล้าพูดในสิ่งที่ถูกต้องแม้ว่าจะเกิดความขัดแย้ง เชื้อมั่นในการทำหน้าที่ของตนเอง มีความพากเพียรและอดทนต่อสิ่งที่กำลังเผชิญหน้าแม้จะเจออุปสรรคก็ไม่ย่อท้อ มีความซื่อตรง สุจริต เป็นคนตรงไปตรงมา กล้ายืนหยัดต่ออารมณ์และความรู้สึกของตนเอง ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลทางบวกที่จะทำให้เกิดคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดเท่ากับ .80 สอดคล้องกับแนวคิดของ มนัส นิมมณี (มนัส นิมมณี, 2547, น. 36) ได้กล่าวถึงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวไว้ว่า ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว หมายถึง ความประพฤติชอบทั้งกาย วาจา ใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คิดโกงหลอกลวงผู้อื่น ประพฤติตรงไปตรงมา ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและกฎหมายของบ้านเมือง และแนวคิดของ สมบูรณ์ ทินกร (สมบูรณ์ ทินกร, 2535, น.40) กล่าวไว้ว่า ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวเป็นคุณงามความดีที่สำคัญมาก ซึ่งบุคคลควรยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเอง ทั้งนี้เพราะความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวเป็นประโยชน์

สำหรับตนเองสังคม และประเทศชาติ จากงานวิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ คือ องค์ประกอบด้านความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบด้านอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าเมื่อบุคคลมีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวแล้วนั้นจะทำให้เกิดกระบวนการคิดที่สมเหตุสมผล เกิดการวิเคราะห์ แยกแยะความถูกต้องได้ รู้จักยับยั้งชั่งใจโดยการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ความรู้สึกส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทั้งทางกาย วาจา และใจ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแลงเจเลอว์ Langelier (1981) กล่าวว่า การฝึกความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว การกล้าแสดงออกของวัยรุ่นโดยใช้เทคนิคของการบำบัดแบบพฤติกรรมนิยม เช่นการเป็นตัวแบบการชักจูงพฤติกรรมและการแสดงบทบาทสมมุติประกอบกับการสอนการอธิบายและการให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยภาพและเสียงผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าผลของการฝึกทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว การกล้าแสดงออกได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่องหลังจากผ่านการทดลองไปแล้วระยะหนึ่งพฤติกรรมการกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสมของวัยรุ่นก็ยังคงอยู่ ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของจาร์จันต์ มังกะโรทัย (2544) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี ในด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ การพึ่งตนเอง และความขยันหมั่นเพียร พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยรวมและในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการพึ่งตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3. องค์ประกอบด้านปัญญาและความรู้ และด้านความถูกต้องเที่ยงธรรมผลการวิจัยพบว่า ปัญญาและความรู้ และความถูกต้องเที่ยงธรรม ประกอบด้วย มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถใช้กระบวนการคิดนำมาพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ กระตือรือร้นที่จะศึกษาและค้นคว้าความรู้ใหม่ตลอดเวลา ความมีน้ำใจ เป็นบุคคลที่มีเหตุผลเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตนเอง มีวินัยและความรับผิดชอบ ไม่ตัดลีนผู้อื่นด้วยข้อมูลจากฝ่ายเดียว การทำหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม สามารถรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำของตนเองต่อสังคม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านปัญญาและความรู้ และด้านความถูกต้องเที่ยงธรรม เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับ(พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2546, น. 96-98) กล่าวว่า ในทางพุทธศาสนาเปรียบความใฝ่รู้ว่าเป็น “ปัญญา” ซึ่งหมายถึง จิตใจที่ต้องการความรู้ กล้าหาญที่จะเรียนรู้ มีจิตใจตั้งมั่นต้องการที่จะเรียนรู้ ทำให้เกิดพลังปัญญา (ปัญญาพละ) ความใฝ่รู้เป็นความเข้มแข็งทางปัญญา เพราะเมื่อมีความรู้ขึ้นมากก็มีความมั่นใจในตัวเองยิ่งขึ้น และเมื่อรู้ว่าสิ่งที่จะเจอข้างหน้าเป็นอย่างไร จะแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไรจะทำให้สำเร็จได้อย่างไรก็จะเดินหน้าต่อไปได้ ปัจจัยที่ทำให้พยายามหาความรู้ไม่ใช่ความสงสัยแต่เป็นความอยากรู้หรือความใฝ่รู้ความใฝ่รู้เป็นจุดเริ่มต้นที่ผลักดันให้เกิดความพยายามที่จะเรียนรู้ด้วยการฝึกฝนพัฒนา อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจที่ถูกต้องตรงต่อความเป็นจริงจากการวิจัยฉบับนี้ยังพบว่า องค์ประกอบด้านปัญญาความรู้ และด้านความถูกต้องเที่ยงธรรม มีอิทธิพลน้อยที่สุดต่อคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านอื่นๆ ซึ่งทั้งสองด้านมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำที่สุดเท่ากับ 0.72 แสดงให้เห็นว่า นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีคุณงามความดีที่มาจากองค์ประกอบอื่นมากกว่าเพื่อประโยชน์ของตนเองเนื่องมาจากด้านปัญญาและความรู้ และด้านความถูกต้องเที่ยงธรรม เป็นคุณงามความดีในด้านเฉพาะบุคคลที่ต้องพัฒนาและศึกษาหาความรู้ด้วยเพิ่มเติมด้วยตนเอง เพราะสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ การเลี้ยงดูที่แตกต่างกันหรือความเชื่อในแต่ละสังคมทำให้มนุษย์เรามีความแตกต่างกันทั้งด้านการรับรู้ ด้านความคิดและการแสดงออกของพฤติกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญจงเรื่องสะอาด (บุญจง เรื่องสะอาด, 2536) ที่ศึกษาจริยธรรมที่นักเรียนได้รับการปลูกฝังในโรงเรียนพบว่า จริยธรรมด้านความใฝ่รู้และการเป็นผู้มีจริยธรรมได้รับการปลูกฝังในโรงเรียนในระดับน้อยและกร การันตี (“ความถูกต้องเที่ยงธรรม,” 2549)กล่าวไว้ว่า ความถูกต้องเที่ยงธรรมนั้นเป็นบรรทัดฐานสำคัญในการทำงานร่วมกันที่มีกฎ กติกา มีระเบียบแบบแผน มีข้อกำหนดที่ทำให้การทำงานร่วมกัน นั้นมีความสุข นอกจากนี้ยังทำให้เรา เป็นคนดีของสังคมที่ได้รับการยอมรับจากบุคคล

ในสังคม ผู้นำที่ประสบความสำเร็จนอกจากจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรมแล้ว ยังต้องมีความยุติธรรม มีความถูกต้อง และเที่ยงธรรมด้วย ผู้วิจัยเชื่อว่าคุณสมบัติในข้อนี้อยู่ตัวตนของทุกๆ คนอยู่แล้ว เพราะทุกคนคือผู้ประสบความสำเร็จที่รักในความถูกต้องเที่ยงธรรม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยองค์ประกอบคุณงามความดีในครั้งนี้ ควรจะเริ่มต้นในการพัฒนาองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด เนื่องจากองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงที่สุด สามารถพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เข้าถึงบริบทของการพัฒนาองค์ประกอบได้ง่ายกว่าองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมาตรฐานต่ำสุด

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของคุณงามความดี ซึ่งสามารถใช้เป็นองค์ความรู้สำหรับงานวิจัยในด้านอื่นๆ ได้ เช่น การปลูกฝังคุณงามความดีเพื่อพัฒนาองค์กร การสร้างคุณงามความดีของมนุษย์ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์กับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มมหาวิทยาลัยอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยนานาชาติ เป็นต้น รวมถึงกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอื่น เพื่อยืนยันถึงความเป็นสากลของโมเดลคุณงามความดี และนำผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณงามความดีต่อไป

2. สามารถนำแบบสอบถามการวิจัยคุณงามความดีของนิสิตนักศึกษา ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา ไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อยืนยันองค์ประกอบจากข้อมูลที่หลากหลาย นำมาหาข้อสรุปภาพรวมในบริบทของประเทศที่สามารถทำให้เป็นมาตรฐานและยอมรับในระดับสากลได้

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2523). *แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา. กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กร การันตี. 2549. *ความถูกต้องเที่ยงธรรมนำมาซึ่งความสำเร็จที่ยั่งยืน*. สืบค้น 9 ธันวาคม 2559, จาก <http://www.richtraining.com>.
- จตุพร ศิลาเดช. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. การวัดและประเมินผลบัณฑิตวิทยาลัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชลธิชา มั่นหนาว. (2556). *บทความปัญหาความเลื่อมโทรมทางคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยในการแสดงความคิดเห็นเชิงลบปัญหาเล็กที่ไม่ควรมองข้าม*. สืบค้น 12 ธันวาคม 2559, จาก <http://sd-group1.blogspot.com>.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. (2557). *คุณธรรม จริยธรรม กับศีลธรรม จากมุมมองของปรัชญา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ.
- นภาค เที่ยงเพิ่มพูน. (2546). *การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย). นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- บุญจง เรื่องสะอาด. (2536). *ผลสรุปเบื้องต้น สภาพการอบรมและปลูกฝังจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา*. (โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ). กรุงเทพฯ: สำนักงานกฤษฎมตรี.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์* (ชำระ-เพิ่มเติมครั้งที่ 1/ยุค). (พิมพ์ครั้งที่ 17). (น. 51). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2528). *ธรรมกับการพัฒนาชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2520). *อริยศีลธรรม* (ชุดธรรมโมฆะ). สุราษฎร์ธานี: ธรรมทานมูลนิธิ.
- พูลพงษ์ สุธ่วง. (2556). *โมเดลสมการโครงสร้าง*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ยุทธ ไทยวรรณ. (2556). *การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- ลิขิต วีรเวทิน. (2548). *ความอดทน อดกลั้น เป็นส่วนสำคัญของการต่อสู้ชีวิต*. สืบค้น 9 ธันวาคม 2559 จาก <http://www.thaiday.com>.
- วศิน อินทสระ. (2549). *พุทธจริยศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เม็ดยาย.
- สมบูรณ์ ทินกร. (2535). *การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถและความซื่อสัตย์ในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู*. (ปริญญาโท กศ.ม. การมัธยมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมสุดา ผู้วัฒน์ และอัจฉรา ธนะมัย. (2543). *ความอดทน: แหล่งที่มาและปัจจัย*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). *ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). *มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร*. สืบค้น 12 ธันวาคม 2559, จาก <https://www.google.co.th>.
- Lawrence, K. (2000). *Development of Moral Character and Moral Ideology Review of Child Development Research*. New York: Russell Sage Foundation.
- Maslow, A. (1987). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row Publishers.
- Peterson, C. & Seligman, M. E. P. (2004). *Character Strengths and Virtues: A Handbook and Classification*. New York: Oxford University Press.